

5.11.2008

SMSMARSTRAT - EN BOKOVERSIKT VEDR GLOBALISERING AV TJENESTER

(Med vekt på forsvarstemaer)

I en tid med mange og uoversiktlige innspill om Forsvarets rasjonale, kan det være av interesse å selv undersøke bakgrunn og mekanismer som synes å influere beslutningstakere vedr Forsvaret.

Spørsmål som hvordan globaliseringen påvirker Norges Forsvar, hvorfor er det eventuelt nødvendig at vi nå skal delta mer enn før i verdenssamfunnets bestrebelser på å skape ro og orden, fremfor å ivareta mer nasjonale og umiddelbare forsvarsinteresser er grunnleggende.

Når vi tar mål av oss til å delta i samfunnsdebatten om forsvarsspørsmål, bør vi kanskje skaffe oss mer grunnleggende kunnskap om de krefter som synes aktive i den prosessen som akkurat nå synes å føre til at stadig flere kjøper påstander om at vi er best tjent med å delta mest mulig internasjonalt, slik f eks Danmark nå høster anerkjennelse for.

Jeg antar at det ikke er så mange utenfor forskningsinstitusjoner og kanskje enkelte politikere og spesielt interesserte personer som orker å følge med på de tanker og ideer som ligger bak rådende oppfatning om globalisering av bl a militær innsats i pressområder, med tilhørende nedprioritering av det enkelte lands eget forsvar etter tradisjonelt mønster. Tidligere utsagn om at man skal se mer på hva man har å forsvare enn på hvem man skal forsvare seg mot, synes ikke å være i fokus for tiden.

I det etterfølgende har jeg rubrisert noen eksempler på litteratur som synes å være interessant. Det kan tenkes at dersom vi enkeltvis leser disse bøkene og senere utveksler de inntrykk en sitter igjen med av hovedbudskapet i hver bok, sett i relasjon til forsvarstenkning, internasjonalt og nasjonalt, så kan en slik kollektiv innsats bidra til en annen type innsikt enn den vi besitter i dag.

Forfatter	Tittel	Kort omtale	Tilgjengelig
Robert Cooper	The breaking of nations (Order and chaos in the twentyfirst century)	Meget innsiktsfull engelsk forfatter, som gir leseren god oversikt over kompliserte temaer, og gir nyttige innspill. "Cooper is most interesting in his explorations of how the West should cope with the encroachment of premodern violence."	På nettet
Robert Kagan	Makten og paradiset (Amerika og Europa i	Behandler den forskjellige tenkemåten på hver side av Atlanteren. Supermakten har et annet ståsted enn	Biblioteket

	den nye verdensorden)	<p>blodfattige Europa:</p> <p>It is time to stop pretending that Europeans and Americans share a common view of the world, or even that they occupy the same world,” writes Robert Kagan in the first sentence of this new book. “Americans,” he tells us, “are from Mars and Europeans are from Venus”: While Americans (by necessity) are mired in “history”—that is, in an “anarchic Hobbesian world” of power politics—Europeans are entering the “post-historical paradise” of Immanuel Kant’s “perpetual peace.</p>	
Thomas L Friedman	The world is flat (A brief history of the 21st century).	Beskriver bl a hvordan verden etter hvert blir mer og mer sammenvevet, hvor man i økende grad blir avhengig av hverandres tjenester. Dette minsker faren for voldelige konflikter.	<p>Biblioteket.</p> <p>Jeg har også et eksemplar.</p>
Thomas Hylland Eriksen	Kosmopolitikk	I denne tankevekkende boken går Thomas Hylland Eriksen og Halvor Finess Tretvoll til roten av de kontroversielle spørsmålene som globaliseringen fører med seg. Forfatterne presenterer grunnlaget for en ny radikal politikk i det 21. århundret og gir fremtidsrettede forslag til løsninger: Innvandringspolitikken har skapt flere problemer enn den har løst. Bistanden, kjernen i den erkenorske godhetsfølelsen, har ikke ført til utvikling i fattige land. Den europeiske velferdsmodellen må reformeres om den skal reddes. Det er et akutt behov for demokratiske overnasjonale institusjoner, og Norge må snarest sette av oljepenger til forskning på alternative energikilder.	Biblioteket
Francis Fukuyama	The End of History and the Last Man	<p>Fukuyama's thesis consists of three main elements.^[3]</p> <ul style="list-style-type: none"> • First, there is an empirical argument. Fukuyama points out that since the beginning of the Nineteenth Century, democracy, which started off as being 	På nettet.

merely one among many systems of government, has grown until nowadays the majority of governments in the world are termed "democratic". He also points out that democracy's main intellectual alternatives (which he takes to be various forms of [dictatorship](#)) have become discredited.

- Second, there is a philosophical argument examining the influence of [thymos](#) (or human spiritedness). Fukuyama argues that the original battles for prestige among the first men of history, and the willingness of some to risk their lives in order to receive recognition from another is an unnecessary form of human behaviour within a democracy. In essence; the roles of master and slave are rationally understood by both parties to be unsatisfying and self-defeating. This follows the work of Hegel and an anglo-saxon tradition typified by [John Locke's](#) ideas on self preservation and the right to property.
- Finally Fukuyama also argues that for a variety of reasons radical socialism (or [communism](#)) is likely to be incompatible with modern [representative democracy](#). Therefore, in the future, democracies are overwhelmingly likely to contain markets of some sort, and most are likely to be capitalist or social democratic.

<p>Francis Fukuyama</p>	<p>After the neocons (America at the crossroads)</p>	<p>Francis Fukuyama used to regard himself as a ‘neocon’. But, attacking the right-wing policymakers he had previously worked with, he argues here that the Bush administration, in the war in Iraq, has wrongly applied the principles of neoconservatism – a philosophy that is vital to the arguments about Iraq, but rarely explored, and whose history he carefully untangles. He explains why the US did not realize how much foreign hostility there would be towards the war, or how difficult reconstruction would be. Showing that there is no established tradition in international relations theory that can help guide American foreign policy today, he then outlines a new approach, in his usual clear and penetrating style.</p> <p>‘A devastating resumé of the saga so far ... Fukuyama writes clear prose and is a pleasure to read.’ — Simon Jenkins, <i>Sunday Times</i></p>	<p>På nettet</p> <p>Jeg har et eksemplar.</p>
<p>Samuel P Huntington</p>	<p>The Clash of Civilizations: And the Remaking of World Order</p>	<p>Summary: World politics is entering a new phase, in which the great divisions among humankind and the dominating source of international conflict will be cultural. Civilizations-the highest cultural groupings of people-are differentiated from each other by religion, history, language and tradition. These divisions are deep and increasing in importance. From Yugoslavia to the Middle East to Central Asia, the fault lines of civilizations are the battle lines of the future. In this emerging era of cultural conflict the United States must forge alliances with similar cultures and spread its values wherever possible. With alien civilizations the West must be accommodating if possible, but confrontational if necessary. In the final analysis, however, all civilizations will have to learn to tolerate each</p>	<p>Biblioteket</p>

		other	
Jacob Børresen	”Kystmakt – skisse av en maritim strategi for Norge”, Cappelen/Europaprogrammet 1993..	Et referanseverk på norsk om maritim strategi og sjømilitær tenkning fra kyststatens perspektiv	Biblioteket
Jacob Børresen:	”Forsvar uten trussel – det norske forsvarrets rolle og funksjon etter den kalde krigen”,	Abstrakt forlag 2005. Boka tar et oppgjør med gjeldende norsk forsvars- og sikkerhetspolitikk og presenterer et sett med alternative argumenter om forsvaret til dem forsvarsledelsen legger fram, en annen måte å diskutere og tenke forsvar på.	Biblioteket
Rolf Hobson:	”Krig og strategisk tenkning i Europa 1500 – 1945 – samfunnsendring – statssystem – militærtteori”, Cappelen akademisk forlag 2005.	For første gang i Norge av en norsk forfatter: Et hovedverk i disiplinen ”war and society”. Velskrevet og omfattende innføring i forholdet mellom krig og samfunn i Europa. Hobson illustrerer og analyserer endringene i konfliktmønstrene gjennom tidene gjennom å følge den strategiske tenkningens historie; Machiavelli, Lipsius, Guibert, Clausewitz, Jomini, Mahan, Ludendorf og Liddel Hart.	Biblioteket
Leiv Lunde og Henrik Syse m.fl.:	”Norske interesser . utenrikspolitikk for en globalisert verden”, Cappelen Damm 2008.	Boka tar opp spørsmål som hva er Norges interesser? Hva er sammenhengen mellom krigen i Afghanistan, norsk sikkerhet og NATOs framtid? Hva betyr politisk stabilitet i Asia og Midtøsten for Norges økonomiske framtid? Kan oljelandet Norge forene økonomiske interesser og hensynet til klimaproblemene?	Ny bok
Marianne Martinsen og Stein Ørnhøi (red):	”Mellom maktene – Norges strategiske interesser”, Res Publica, Oslo 2008.	Boka stiller blant annet spørsmål som: Hva vil det bety for Norge når klimaendringene fører til at Nordøstpassasjen eller polhavet blir en av verdens viktigste sjøtransportveier? Hva er status for Norge som energi- og oljeproduerende nasjon, i en verden med økende knapphet	Ny bok

		på energi? Hva bør være Norges strategi mellom stormakter med ulike interesser, i en verden med økende konfliktnivå? Hva slags forsvar ønsker vi i vår nye geopolitiske situasjon? Boka kan betraktes som en "motbok" til Syse & Co's "Norske interesser".	
Janne Haaland Matlary og Øyvind Østerud (red):	"Mot et avnasjonalisert forsvar?"	Boka diskuterer forsvaret ved et epokeskifte preget av internasjonalisering og privatisering, to ulike sider ved avnasjonalisering av militærmakten – i Norge som internasjonalt. Boka bidrar til større innsikt i dette epokeskiftet.	På nettet.
Henrik Syse:	"Rettferdig krig?", Aschehoug 2003.	I vår tids møte med terrorisme, humanitære tragedier og masseødeleggelsesvåpen er det mer nødvendig enn noen sinne å diskutere forholdet mellom etikk og krig. Syse gjør nettopp det i denne boka der han bl a spør: Når kan det være moralsk riktig å gå til krig?, hva er moralsk forsvarlig opptreden i krig?, hvordan kan man sikre rettferdighet etter en krig? Kan en krig mot terrorisme være rettferdig?	Biblioteket
Ståle Ulriksen:	"Den norske forsvarstradisjonen – militærmakt eller folkeforsvar?", Pax forlag A/S, Oslo 2002.	Ulriksen viser hvordan definisjonen av nasjonen og staten slår ut i utformingen av forsvaret. Boka bygger på Ulriksens doktoravhandling og kom ut som ledd i regjeringens makt og globaliseringsutredning. Anbefales!	Biblioteket
Paul Berman:	"Terror and Liberalism", W.W. Norton & Company, New York, London 2004.	En original og viktig bok om den viktigste trusselen mot vestens sivilisasjon i vår tid. Berman påpeker at krigen mot terror verken er en imperialistisk krig eller en krig mellom sivilisasjoner. Den er derimot en ny fase av en konflikt som brøt ut i Europa for ett hundre år siden, og som aldri har tatt slutt - krigen mellom det liberale samfunn og dets fiender. Det er en ideenes krig som mønstrer briljante og dyspsindige tenkere på begge sider, hvis filosofi i aller	Biblioteket

		høyeste grad bør tas på alvor. En New York Times bestseller!	
Christopher Coker:	“Waging War without Warriors? The Changing Culture of Military conflict”, Lynne Rienner Publishers, Boulder, London, 2002.	Coker påpeker hvordan tidligere tiders kriger var altomfattende. De va ikke bare en prøve på den enkelte krigsmanns mot, men på hele samfunnets vilje til å overleve. Vår tids kriger er utenrikspolitiske verktøy. De er ikke en iboende del av samfunnets verdier, de er instrumentelle og ikke eksistensielle. Han viser hvordan disse to ”krigerkulturene” kolliderer front mot front i Afghanistan og spår at framtidens vestlige kriger vil bli teknologenes og maskinenes kriger hvor menneskene som fører dem er følelsesmessig atskilt fra krigsskueplassen. Framtidens kriger vil være kriger uten krigshelter.	På nettet.
Christopher Coker:	”The Future of War – the Re-Enactment of War in the Twenty-First Century”, Blakwell publishing, 2004	. En oppfølging av den forrige boka. Coker beskriver hvordan ny teknologi vil fjerne krigeren fra det tjuende århundres ”slaktehus-kriger”, og at soldatene nok en gang, som i antikken, vil finne tilbake til sin menneskelighet også på slagmarken.	På nettet.
Philippe Delmas:	“The Rosy Future of War”, The Free Press, New York, London, Toronto, Sydney, Singapore 1995.	Beskriver tida etter den kalde krigen som like forskjellig fra den kalde krigen som fra middelalderen. Han påpeker at det eneste som kan skape varig fred er et samfunn av legitime og stabile stater. Det er bare den stabile staten som kan frambringe en slik helhetlig politisk struktur som kan bidra til å forhindre kontinuerlig konflikt hvor minoriteter kriger mot majoriteter, immigranter mot innfødte, nasjoner mot stater. Stormaktene bør derfor stole mindre på internasjonale organisasjoners idealistiske ideer og i stedet arbeide for å frambringe et system av stabile og legitime stater. Om det ikke lykkes har krigen en lysende framtid.	På nettet.

Niall Ferguson:	“The War of the World, Twentieth-Century Conflict and the Descent of the West”, Penguin Books, 2007	. Et imponerende historieverk der Ferguson gir en helt ny analyse av årsakene til det tjuende århundres vold. Han kombinerer økonomisk, funksjonell og politisk analyse på en måte få historikere mestrer. Fascinerende og tankevekkende bok.	?
Robert Kagan:	“The Return of History and the End of Dreams”, Alfred A. Knopf, New York 2008.	En liten letlest bok som presist beskriver det konservative, republikanske USAs syn på verden i vår tid: Verden er fortsatt "unipolær" men konkurranse mellom USA, Russland, Kina, Euroopa, Japan, India og Iran er opphav til nye trusler om regionale konflikter. Kommunismen er død, men ny konkurranse mellom vestlig liberalisme og de store østlige autokratiene Russland og Kina har nok en gang gitt geopolitikken en ideologisk dimensjon. Ønsker de liberale demokratiene selv å skape sin historie eller vil de at andre skal gjøre det for dem? spør Kagan polemisk.	?
John J. Mearsheimer:	”The Tragedy of Great Power Politics”, W.W. Norton & Company, New York, London, 2001.	En helt sentral bok for den som vi forstå vår tids storpolitikk. Mearsheimer beskriver en anarkisk verden uten noen internasjonal ordensmakt som virker, et system som får statene til å søke makt og dominans på hverandres bekostning. Storpolitikken tragedie ligger i at selv stater som ville vært fornøyd med å leve i fred tvinges til å delta i dette maktspeillet om de vil overleve. Boka er et ideologisk, men ikke minst faglig, oppgjør med Francis Fukuyama ”The end of history...”	
Geoff Mulgan:	”Good and Bad Power – the Idelas and Betrayals of Government”, Penguin Books 2007	. En superb og fascinerende bok som går til kjernen av hva som gjør regjeringer gode og dårlige. Få samfunn gjennom historien har funnet det lett å skaffe seg den regjeringen, det styresett, de ønsker og trenger. Selv i vår tid i relativt vennligsinnede demokratier, virker det som om folks tillit	På nettet.

		<p>til politikerne er svakere enn noen gang. Et eller annet har slått fryktelig feil i vårt forhold til makten. Basert på eksempler fra historien forklarer Mulgan hvorfor det er blitt slik og hvorfor demokratier trenger kontinuerlig fornyelse og utfordringer, som oftest fra utsiden av det politiske system, for ikke å stagnere og gå i vranglås.</p> <p>Denne boka kommer i norsk oversettelse, ved Jacob Børresen, på Abstrakt forlag våren 2009. Anbefales!!</p>	
Keith B. Payne:	"Deterrence in the Second Nuclear Age", The University Press of Kentucky, 1996	. En helt sentral bok for den som vil forstå moderne avskrekkingsteori og dens relevans for dagens konflikter.	På nettet.
Rupert Smith:	"The Utility of Force – the Art of War in the Modern World", Penguin Books 2006.	Den britiske generalen Rupert Smith med erfaring fra Bosnia og Gulf krigen, argumenterer med at militær makt i vår tid ikke virker som den skal. Den bidrar ikke til å løse våre globale problemer slik politikerne forventer at den skal. Med utgangspunkt i en analyse av vår tids kriger argumenterer Rupert Smith med at vi må endre måten vi sloss og bruker militær makt.	På nettet.
Ron Suskind:	"The One Percent Doctrine – deep inside America's pursuit for its enemies since 9/11", Simon & Schuster, London, New York, Sydney, Toronto, 2006.	Beskriver tenkingen som har ligget bak amerikansk politikk etter 9/11. The One Percent Doctrine er den strengt hemmelige kjernen i USAs egentlige dreiebok; en feilslått strategi, formulert av Dick Cheney, som har revet USA løs fra fortøyningene og vært drivkraften i alt fra krigen i Afghanistan til krigen i Irak og den globale jakten på jihadistene. Skremmende bok basert på sentralt plasserte kilder i den amerikanske administrasjonen.	På nettet.
Geoffrey Till:	"Seapower – a Guide for the Twenty-First Century", Frank Cass 2004.	The sea has always been central to human development as a source of resources, and as a means of transportation, information-exchange and strategic dominion. It has provided the basis for mankind's prosperity and security.	På nettet.

		<p>This is even more true in the early 21st century, with the emergence of an increasingly globalized world trading system.</p> <p>Navies have always provided a way of policing, and sometimes exploiting, the system. In contemporary conditions, navies, and other forms of maritime power, are having to adapt, in order to exert the maximum power ashore in the company of others and to expand the range of their interests, activities and responsibilities. Their traditional tasks still apply but new ones are developing fast.</p> <p>Written by a recognized authority on maritime strategy past and present, this timely and up-to-date book investigates the consequences of this for the developing nature, composition and functions of all the world's significant navies, and provides a guide for everyone interested in the changing and crucial role of seapower in the 21st century.</p> <p>En omfattende analyse av sjømakt i vår tid. Se vedlagte anmeldelse av Roald Gjelsten.</p>	
<p>Sam J. Tangredi</p>	<p>Globalization and the Security Environment</p>	<p>Globalization and Maritime Power focuses on the direct impact of globalization on naval forces and the maritime aspects of commerce and international relations. It seeks to translate what we have learned about the phenomenon of globalization into the language of strategy and defense policy. This book uses a general knowledge of globalization to deduce its impact on the maritime world, and applies inductive reasoning to the maritime impacts of</p>	<p>Den boken kan faktisk lastes ned i sin helhet fra nettet fra følgende adresse:</p> <p>http://www.ndu.edu/inss/Books/Books_2002/Globalization_and_Maritime_Power_Dec_02/01_toc.htm</p>

		defense planning. Its intent is to provide national security leaders with analyses applicable to the future security environment.	
Norman Friedman	SEAPOWERS as STRATEGY. Navies and National Interests.	<p>In this book, a noted defense analyst and naval weapons expert lays out the roles of navies and naval strategy in the 21st century. Drawing on historical examples, the author explains how and why naval strategy differs from other kinds of military strategy and then provides a sense of the special quality of a maritime or naval approach to national security problems.</p> <p>Se vedlagte anmeldelse av Roald Gjelsten.</p>	På nettet.
Tommy Jeppsson och Inge Tjøstheim	Militärstrategisk tänkande i ett småstatsperspektiv. En nordisk syn på militärstrategins roll	<p>Se vedlagte anmeldelse av Roald Gjelsten.</p> <p>Boken är utgiven av svenska Försvarshögskolan och skriven av en svensk överstelöjtnant verksam vid Finlands Försvarshögskola och en norsk kommandörkapten verksam vid svenska Försvarshögskolan. Boken är ytterligt strukturerad och är dessutom pedagogiskt upplagd med t ex förslag på seminariefrågor.</p> <p>De tydligaste budskapen jag tar med mig från denna bok är;</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Behovet av en nationell säkerhetsapparat med representation från flera departement b) Konstaterandet att Sverige inte har tagit de mentala/teoretiska konsekvenserna av att vi lämnat invasionsförsvaret (på militärstrategisk och strategisk/politisk nivå) c) Behovet av militärstrategiska föregångsmän med professionellt kurage (inte som nu militära byråkrater med 	På nettet

		<p>otyddlig knytning till de politiska och militärindustriella etablissemangen)</p> <p>Intressant bok som pekar på flera "utmaningar" för en småstat som Sverige (som vill vara med och spela på de stora arenorna - se t ex att vi är <i>Framework Nation</i> för Nordic Battle Group anmäld till EU:s styrkeregister)...</p>	
Jacob Børresen	Sjømakt og sjømilitære regimer i Nord-Atlanteren	Se vedlagte anmeldelse av Roald Gjelsten.	
		Legger også ved flere bokomtaler, mottatt fra Roald Gjelsten.	

”På nettet” betyr at bøkene er tilgjengelig hos f eks amazon.com. Undertegnede kan være behjelpelig med å skaffe adgang til flere av bøkene.

Jeg forestiller meg at de som eventuelt får lyst til å lese en eller flere av disse bøkene, kan snakke sammen, og kanskje foreta en utveksling av intensjoner. De offentlige bibliotekene har noen av dem, eller vil kjøpe dem inn etter hvert.

Lars T Sætre